

Dagsorden til møde i den lokale trepart for Horsens Fjord den 6. juni kl. 9-12

Program

- 1. Nyt fra Task Force mv.**
- 2. Kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse**
- 3. Oprettelse af Kystvandråd**
- 4. Status i MARS og projektark**
- 5. Synergi-analyser**
- 6. Procesplan**
- 7. Evt.**

Der er tilknyttet en sagsfremstilling til hver af dagsordenspunkterne (se side 4-6).
Bilagene er indsat til sidst i dokumentet.

Bilag:

Bilag A: Barriereliste fra Ministeriet for Grøn Trepert (april 2025)
Bilag B: Kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse 2025
Bilag C: Plan for opgaveudførelse
Bilag D: Norsminde Fjord og hul i Alrø-dæmningen
Bilag E: Go' Løsning
Bilag F: Procesplan for den lokale trepart 2025

Deltageroversigt (opdateret 28. maj):

Udpegede medlemmer

Navn	Repræsentarer
Rikke Østergaard Christensen	Horsens Kommune
Bjarke Butt Eriksen	Horsens Kommune
Kresten Bjerre	Odder Kommune
Anders Dolmer Dam (suppleant)	Odder Kommune
Steen Christensen	Hedensted Kommune
Marc Reseke	Hedensted Kommune
Claus Leick	Skanderborg Kommune
Eva Borchorst Mejnertz	Aarhus Kommune
Lene Vinther Larsen	Aarhus Kommune
Søren Hald	Naturstyrelsen
Henry Lind	Danmarks Naturfredningsforening
Anni Jakobsen	Danmarks Naturfredningsforening
Niels Olesen	Landbrug og Fødevarer
Claus Fenger	Landbrug og Fødevarer

Afbud:

Navn	Repræsentarer
Hans Brok-Brandt	Skanderborg Kommune

Bisidder:

Navn	Repræsentarer
Martin Skøtt	Velas

Sekretariat

Navn
Flemming Larsen
Amalie Dam-Hansen

Praktisk information om mødet

- Mødested: Horsens Rådhus, Chr. M. Østergaardsvej. 8700 Horsens, mødelokale 13.
- Forplejning: Der serveres morgenmad samt en sandwich (der er mulighed for at blive og spise den efter mødet eller at tage den med).

Parkering

Der er gratis parkeringspladser ved Rådhuset på de gule- og orangemarkerede p-pladser. Husk at registrere din parkering ved Ipad'en i receptionen.

Kontaktinformationer til Sekretariatet:

- **Amalie Dam-Hansen:** Specialkonsulent i Teknik og Miljø, Horsens Kommune. Direkte telefon: 20463348. E-mail: amd@horsens.dk
- **Flemming Larsen:** Afdelingschef Natur og Miljø, Teknik og Miljø, Horsens Kommune. Direkte telefon: 76292514. E-mail: fhl@horsens.dk

1. Nyt fra Task Force mv.

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Det indføres som fast punkt på trepartsmøderne, at der gives en status på arbejdet i Task Forcen for grøn trepart.

Der er vedlagt den senest opdaterede barriereliste fra Ministeriet for Grøn Trepert, som er en oversigt over mulige barrierer for arbejdet med omlægningsplaner og arealomlægning

Bilag

- Bilag A: Barriereliste fra Ministeriet for Grøn Trepert (april 2025)

2. Kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart godkender notatet "Kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse 2025", med de ændringer som vedtages på mødet.

Sagsfremstilling

Den lokale trepart har på de seneste møder drøftet kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse. På den baggrund har sekretariatet udarbejdet et forslag til en kommunikationsstrategi for 2025.

Der vil løbende blive arbejdet med, hvordan borger- og lodsejerinddragelsen bedst kan foregå. Dette kan også føre til ændringer i kommunikationsstrategien.

Bilag

- Bilag B: Kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse 2025

3. Oprettelse af Kystvandråd

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart godkender, at Kystvandrådet igangsætter de projekter, som blev beskrevet i ansøgningen til Kystvandrådet.

Sagsfremstilling

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har d. 7. maj givet tilsagn til et Kystvandråd i tilknytning til den Lokale Trepert for Horsens Fjord. Kystvandrådet er udelukkende rådgivende i forhold til den lokale trepart.

Kystvandrådet er indkaldt til første møde d. 25. juni.

Kystvandrådet består af følgende organisationer

- Erhvervsinteresser
 - Østjysk landboforening
 - Landboforeningen Odder-Skanderborg
 - DANVA
 - Bæredygtigt Landbrug

- Dansk Skovforening
- Natur- og friluftsjnteresser
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Dansk Ornitologisk Forening
 - Danmarks Sportsfiskerforbund
 - Danmarks Jægerforbund
 - Friluftsrådet
- Faglige vidensinstitutioner/vidensparter
 - Aarhus Universitet
 - Syddansk Universitet
 - SEGES
 - Naturpark Svanegrund

Kystvandrådet kan arbejde med en bred vifte af emner. Det kan bl.a. være de emner, som også fylder i treparten, herunder kriterier for arealudpegning, inddragelse af lodsejere, realisering af projekter mv. Det kan også være andre emner som fx havdambrug, spildevand mv. Derudover bliver en central del af Kystvandrådets arbejde at igangsætte og gennemføre analyser og projekter.

Til ansøgningen om et kystvandråd var der krav om at medsende en "Plan for opgaveudførelsen". Denne er vedlagt som bilag. Planen beskriver bl.a. Kystvandrådets rolle, en procesplan for arbejdet, samarbejdet mellem Kystvandrådet og den lokale trepart mv. Derudover var det et krav, at planen skulle beskrive, hvilke analyser Kystvandrådet vil igangsætte. Der er i bilagene beskrevet tre analyser, , hhv. Go' Løsning (Hedensted Kommune) samt Norsminde Fjord og hul i Alrø-dæmningen (Odder Kommune).

Den lokale trepart har tidligere fået en mundtlig introduktion til analyserne. Derudover har flere af parterne i treparten været tæt involveret i udarbejdelsen af ansøgningen.

Da tilsagnet fra Styrelsen giver Kystvandrådet alle de ansøgte midler, er der ikke ændret i de planlagte analyser i forhold til den indsendte ansøgning. Der lægges derfor op til, at den lokale trepart godkender, at Kystvandrådet kan igangsætte de tre analyser, som er beskrevet i bilaget. To af analyserne igangsættes i 2025, mens den sidste igangsættes i 2026.

Kystvandrådet kan foreslå at ansøge om midler til forsøgsprojekter. Disse skal dog godkendes af den lokale trepart, og hver kommune bestemmer selv, om der skal foretages analyser inden for egen geografi.

Bilag

- Bilag C: Plan for opgaveudførelse
- Bilag D: Norsminde Fjord og hul i Alrø-dæmningen
- Bilag E: Go' Løsning

4. Status i MARS og projektark

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart drøfter projektark.

Sagsfremstilling

Der har i den lokale trepart været en efterspørgsel på et projektark, som beskriver fakta og synergier ved de enkelte projekter. Arket har til formål at give treparten mulighed for at få et overblik over indholdet i omlægningsplanen. Samtidig kan arket understøtte kommunikationen om, hvorfor de enkelte projekter er udvalgt.

Til udarbejdelsen af et projektark bliver der hentet inspiration fra andre treparter. Derudover er det blevet drøftet i teknikergruppen. Der er på den baggrund ved at blive udarbejdet et forslag til projektark til den Lokale Trepert for Horsens Fjord.

Malene Caroli Juul fra Horsens Kommune giver en kort præsentation af et forslag til et projektark samt en status på omlægningsplanen i MARS.

5. Synergi-analyser

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart drøfter de fremlagte synergianalyser.

Sagsfremstilling

På mødet i den lokale trepart i maj blev kriterier for arealudpegning vedtaget. Kriterierne slår fast, at førsteprioriteten er vådområde- og lavbundsprojekter. Derefter skal den resterende arealomlægning findes via permanent ekstensivering, skovrejsning og minivådområder på den høje jord.

Det blev besluttet at følge følgende prioriterede kriterier for udtagningen på den høje jord.

1. Maksimering af kvælstofeffekt med udgangspunkt i tilgængelige data, bl.a. kvælstofsretentionskort.
2. Øvrige synergieffekter (ikke prioriteret)
 - Mulighed for at skabe sammenhængende natur, især i forbindelse med områder der allerede har høj biodiversitet
 - Mulighed for at øge biodiversiteten
 - Mulighed for skovrejsning
 - Mulighed for grundvandsbeskyttelse

Malene Caroli Juul fra Horsens Kommune fremlægger på mødet en række synergi-analyser. Synergi-analyserne er lavet på baggrund af drøftelser i teknikergruppen.

6. Procesplan

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart tager procesplanen til efterretning.

Sagsfremstilling

Det er udarbejdet en procesplan for resten af 2025. Procesplanen vil løbende blive opdateret. Bl.a. afventer vi fortsat ministeriets vejledning til processen frem mod principgodkendelse af omlægningsplanen.

Bilag

- Bilag F: Procesplan for den lokale trepart 2025

Bilag A. Barriereliste fra Ministeriet for Grøn Trepert (april 2025)

Liste over mulige barrierer for arealomlægningsplaner og arealudtag

Ministeriet for Grøn Trepert ajourfører og udgiver løbende en oversigt over mulige barrierer for arbejdet med arealomlægningsplaner og arealudtag i regi af de lokale treparter, taskforcen for arealudtag og Politisk Forum for Arealudtag.

Kolonnen "Beskrivelse" viser en kort syntese af de mulige forhold, der er uddybet i arbejdsgrupper, myndigheder og på møder. Kolonnen "Hvor" viser, hvor den mulige barriere pt. er under behandling. Kolonnen "Status" viser de umiddelbare næste trin i behandlingen af barrieren. Hvor det er muligt og/eller, hvor der er sket en tidsmæssig prioritering af den konkrete barriere, er der angivet en tentativ tidsmæssig ramme for de relevante afklaringer.

Titel	Beskrivelse	Hvor	Status
Kommunalt anlægsloft	Kommunalt anlægsloft betyder, at arealomlægningsprojekter skal prioriteres overfor andre kommunale anlægsprojekter, hvilket kan reducere fremdriften i omlægningsindsatsen.	Problemstillingen vedrører de generelle økonomiske aftaler mellem regeringen og KL og håndteres i den sammenhæng.	Problemstillingen vedrører de generelle økonomiske aftaler mellem regeringen og KL og håndteres i den sammenhæng.
Ejendomsskat	Manglende økonomisk incitament for lodsejer til omlægning af landbrugsjord til natur, da omlægningen kan medføre, at en ejendom omkategoriseres fra landbrugs- eller skovejendom, hvor der som udgangspunkt er en særligt lav vurdering og beskatning, til ejerbolig eller erhvervsejendom.	Problemstillingen vedrører det nye ejendomsvurderingssystem og håndteres i regi af forligskreds om et nyt ejendomsvurderingssystem.	Skatteministeriet og den nedsatte følgegruppe udarbejder løsningsforslag, herefter drøftelse i forligskreds og efterfølgende lovproces.

Ressourcetryk	Bemanding og evt. rekruttering hos hhv. kommuner, udtagningskonsulenter og rådgivere, samt forskelle i erfaring med udtagningsprojekter kan reducere fremdriften i omlægningsindsatsen.	Udfordringsbillede og mulige løsningsspor drøftes i PFA i juni måned.	MGTP og KL beskriver udfordringsbilledet og mulige løsningsspor, herunder hvordan flaskehalse kan løses ved at udvikle rammer for tværkommunalt projekt- og myndighedssamarbejde, frem mod møde i PFA i juni 2025.
NBL §3 (dispensationsmuligheder)	Usikkerhed omkring dispensationsmuligheder i forhold til § 3 og håndtering af tilstandsændringer i forbindelse med konkrete projekter kan reducere antal og omfang af projekter og kan desuden reducere fremdriften i omlægningsindsatsen.	Udfordringsbillede og mulige løsningsspor drøftes i PFA i juni måned.	I taskforcen drøftes i foråret 2025 kommuners praksis og de gode eksempler på håndtering af naturbeskyttelseslovens § 3 i konkrete arealomlægningsprojekter. Behovet for supplerende vejledning kortlægges. MGTP beskriver eventuelle yderligere aspekter af udfordringsbilledet og mulige løsningsspor frem mod møde i PFA i juni 2025.
NBL §3 (lodsejerincitament)	Usikkerhed omkring § 3-reguleringens betydning kan reducere lodsejeres incitament til at indgå i arealomlægning.	Arbejdsgruppe	Den tidligere Landbrugsstyrelse har med inddragelse af Kammeradvokaten afklaret betydning af § 3 for kompensation ifm. arealomlægning. Vejledningsmateriale, herunder FAQ til projektejdere er offentliggjort på SGAVs hjemmeside. SGAV har, på opfordring fra Arbejdsgruppe for arealudtag, desuden udarbejdet et notat om sikkerhed ved kompensation og køb-salgsaftaler ifm. deltagelse i udtagningsprojekter. Notatet forventes offentliggjort i 2025 til brug for

			projektejeres og udtagningskonsulenters dialog med lodsejere. SGAV har desuden sat gang i juridisk analyse, som skal klarlægge, hvor NBL § 3 uhensigtsmæssigt kan stoppe projekter fra at blive realiseret, og om der potentielt kan ændres på dette.
Sagsbehandlingstider i SGAV	Sagsbehandlingstider hos SGAV og projekttider i relation til de forskellige tilskudsordninger kan påvirke fremdriften i omlægningsindsatsen.	SGAV	Handlingsplan for kortere projektforløb, herunder sagsbehandlingstider, er igangsat. Dette indebærer bl.a., at SGAV undersøger mulighederne for, hvordan sekventielle forløb i udtagningsprojekter i højere grad kan foregå parallelt. Endvidere undersøges, hvordan behovet for projektændringer kan mindskes.
Arealprioritering	Konflikter med øvrig arealplanlægning og prioritering i kommuner, regioner og staten kan reducere arealet, der er tilgængelig til arealomlægning i regi af grøn trepart og/eller forhindre sammenhængende natur.	Udfordringsbillede og mulige løsningsspor drøftes i PFA i juni	MGTP har igangsat kortlægning af det mulige udfordringsbillede, herunder dialog med Danske Regioner og kirken med henblik på drøftelse i PFA i juni 2025. Arbejdsgruppen bidrager til kortlægningen af udfordringsbilledet bl.a. igennem dialog med Energinet, Banedanmark, Vejdirektoratet og Trafikstyrelsen. På baggrund af dialogen udarbejdes i foråret 2025 FAQ om kontakt til relevante statslige og regionale myndigheder, samt kontakt til Folkekirken.

Naturhensyn	Fokus på kvælstofindsatsbehov og lavbund i omlægningsplaner i 2025 kan reducere fokus på skov og natur i forbindelse med arealomlægningen.	Udfordringsbillede og mulige løsningsspor drøftes i PFA i juni	DN og MGTP udarbejder i foråret 2025 en trin-for-trin guide til inddragelse af naturhensyn i omlægningsplanen. MGTP og DN er desuden i gang med at beskrive det eventuelle udfordringsbillede og mulige løsningsspor med henblik på drøftelse i PFA i juni 2025.
Lodsejerdialog	Manglende lodsejerdialog i forbindelse med omlægningsplaner kan reducere opbakning fra lodsejere og dermed fremdriften i omlægningsindsatsen.	L&F (og KL)	L&F udarbejder i foråret 2025 med inddragelse af KL en kommunikation om den gode lodsejerdialog og eksempler på lodsejerinddragelse.
Tast-selv (EU-finansierede ordninger)	Tast-Selv er det it-værktøj, der anvendes til ansøgning og sagsbehandling af VKP- og KVLP-tilskudssager. Brugeroplevelsen af tast-selv og risiko for it-fejl kan være ressourcekrævende og nedbringe incitament til at søge ordninger.	SGAV	SGAV har de seneste år implementeret en række tiltag for at forbedre Tast-Selv og reduceret mængden af servicekald betragteligt. SGAV har etableret en hotline, som kan kontaktes, når der opstår fejl eller er behov for vejledning. SGAV forventer desuden at afholde webinar(er) om den gode ansøgning i 2. halvår 2025. SGAV afholder informationsdag om de forskellige tilskudsordninger forventeligt i september 2025.

Arealanvendelse efter udtagning	Usikkerhed om krav til rydningspligt og offentlig adgang efter udtagning reducerer lodsejerincitament til at indgå i arealomlægningsindsatsen.	Arbejdsgruppe	Notat om rammer for rydningspligt ved lodsejers deltagelse i arealomlægningsprojekt er under udarbejdelse i arbejdsgruppe og konklusioner forventes offentliggjort på SGAVs hjemmeside i 2025. Notat om rammer for offentlig adgang på lodsejers arealer er under udarbejdelse i arbejdsgruppe og konklusioner forventes offentliggjort i 2025.
Drikkevandsbeskyttelse	Usikkerhed om rammerne for kompensation i BNBO-områder reducerer lodsejerincitament til at indgå i arealomlægningsindsatsen.	Arbejdsgruppe	Notat om BNBO og kompensation er under udarbejdelse i arbejdsgruppen og offentliggøres foråret 2025. Arbejdsgruppen afklarer endvidere, hvor udbredt problemstillingen er, herunder hvor der er overlap mellem BNBO-områder og arealer til udtagningsprojekter i regi af grøn trepart.
Strandbeskyttelseslinjen	Sagsbehandlingstid i forbindelse med dispensationer fra strandbeskyttelseslinjen ift. minivådområder, kan reducere fremdriften i omlægningsindsatsen.	Under afklaring i MGTP i sammenhæng med afklaring af omfang og indhold af den mulige problemstilling.	MGTP afklarer i 2025 omfang og indhold af den mulige problemstilling i dialog med Miljø- og Ligestillingsministeriet, som er ressortansvarlig for de nærmere regler vedrørende strandbeskyttelseslinjen. Kystdirektoratet har offentliggjort en handlingsplan for effektiv sagsbehandling i Kystzoneforvaltningen.
Jordprisbekymring	Lodsejeres usikkerhed om fremtidig prisudvikling i jordpriser kan reducere fremdriften i omlægningsindsatsen.	Aftalekredsen	Der afventes politisk beslutning om udmøntning af Grøn Arealfond og ny kvælstofreguleringsmodel, hvilket forventes at medvirke til at skabe klarhed om rammevilkår og incitamenter for lodsejere.

Skovbyggelinjen	Sagsbehandlingstid i forbindelse med administration af dispensationer fra skovbyggelinjen kan reducere fremdriften i omlægning til skov/skovrejsning.	Under afklaring i MGTP i sammenhæng med kortlægning af den mulige problemstilling.	MGTP er i proces med at beskrive den mulige problemstilling, herunder omfang og betydning for omlægning til skov og skovrejsning.
Rekreative formål (multifunktionalitet)	Manglende tilskud til rekreative formål, formidling af natur mv. kan reducere lodsejerincitament til at indgå i arealomlægningsindsatsen.	Under afklaring i MGTP i sammenhæng med beskrivelse af den mulige problemstilling.	MGTP igangsætter proces med at beskrive den mulige problemstilling, herunder omfang og betydning for lodsejeres incitament til at indgå i arealomlægningsindsatsen, når der er truffet politisk beslutning om udmøntning af Grøn Arealfond og ny reguleringsmodel.
Arkæologiske undersøgelser	Manglende mulighed for at få tilskud til arkæologiske undersøgelser opstået i etableringsfasen kan forsinke eller sætte projekter i bero.	Under afklaring i MGTP i sammenhæng med beskrivelse af den mulige problemstilling.	MGTP er i proces med at beskrive den mulige problemstilling nærmere i dialog med Miljø- og Ligestillingsministeriet, som er ressort for de nærmere regler vedrørende finansiering af arkæologiske undersøgelser i forbindelse med vandløb.
Kompleksitet i tilskudsordninger	Flere forskellige ordninger med forskellige krav til fx tekniske forundersøgelser medfører kompleksitet, som kan reducere fremdriften i arealomlægningsindsatsen.	SGAV	SGAV undersøger i 2025 muligheder for simplificering af tilskudsmuligheder for vådområde- og lavbundsprojekter SGAV er bl.a. i proces med at gennemse krav til den tekniske forundersøgelse på tværs af ordningerne for VKP og KLP.

Bilag B.

Kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse 2025

Principper

Den lokale trepart har følgende principper for arbejdet med den eksterne kommunikation:

- **Lodsejer først:** Omlægningen foregår på konkrete lodsejeres jord, og derfor skal lodsejerne informeres før offentligheden.
- **Fortrolighed:** Der er fortrolighed om arbejdet i den lokale trepart.
- **Fokus på kommunikation:** Der er en stor offentlig debat om den grønne trepart. Derfor er det vigtigt, at personer, der er involveret i arbejdet, også fortæller herom, så den offentlige debat hviler på et faktabaseret grundlag.
- **Trepartens projekter:** Den fælles fortælling er, at projekterne ikke blot er kommunernes, men at de hhv. følger af trepartens arbejde, eller er godkendt af treparten.
- **Metodefrihed:** Kommunerne kan have forskellige betingelser og behov, hvorfor der er metodefrihed kommunerne imellem i forhold til, hvordan de griber kommunikationen an.

Med disse principper som udgangspunkt er der formuleret en kommunikationsstrategi for den lokale trepart.

Fortrolighed om trepartens arbejde

Der er fortrolighed om arbejdet i den lokale trepart. Det sker i respekt for, at treparten skal drøfte konkrete lodsejeres ejendom. Samtidig kan fortrolighed om de konkrete drøftelser medvirke til, at trepartens medlemmer lettere kan nå til enighed.

Konkret betyder fortroligheden, at medlemmerne i den lokale trepart:

- ikke fortsætter diskussionerne uden for lokalet.
- primært kommunikerer ud fra dagsordener og referater fra møderne, evt. med udgangspunkt i, hvad medlemmet selv har sagt på møderne.
- ikke udtaler sig om projekter på konkrete lodsejeres arealer, medmindre projekterne er offentlige og allerede er kendt af lodsejeren.
- bidrager til den offentlige debat med faktuel viden om trepartens arbejde.

Information til lodsejere, som har fået udpeget areal i omlægningsplanen

Ingen lodsejer skal se sin jord udpeget i en offentlig omlægningsplan, før de selv er blevet informeret. Derfor vil den lokale trepart udsende breve til alle lodsejere, der har fået udpeget i areal i omlægningsplanen, inden planen offentliggøres. Af brevet skal det også fremgå, hvor lodsejeren kan henvende sig ved spørgsmål mv.

Lodsejerinddragelse om konkrete projekter

For at komme i mål med den grønne trepart vil der frem mod 2030 skulle igangsættes en række projekter med omlægning af landbrugsjord. Lodsejere vil blive inddraget i udformningen af de konkrete projekter, bl.a. med lodsejermøder, inden forundersøgelser eller projekter igangsættes.

Information og inddragelse af alle lodsejere

Mange lodsejere kan have et ønske om at indgå i omlægningsplanen, eller de kan have spørgsmål til den grønne trepart. Alle kommuner stiller derfor kontaktoplysninger til rådighed, hvor lodsejerne kan henvende sig. Dette kan bl.a. fremgå af hjemmeside eller i et brev til lodsejere. Ligeledes kan kommunerne henvise til, at lodsejerne kan tage dialoger med udtagningskonsulenter om bl.a. økonomi og støtteordninger.

Kommunerne arbejder tæt sammen med landbrugets organisationer om kommunikation med lodsejere. Det kan være i form af fælles breve eller fælles lodsejermøder, bl.a. med 'open call'.

Information til borgere: Den enkelte kommune vælger selv, om de vil indkalde til brede borgermøder eller lignende. Dette kan eventuelt gøres i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer.

Plan for opgaveudførslen for Kystvandråd for Horsens Fjord Hovedvandopland

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Kystvandrådets opgaver	2
2.1. Om Kystvandrådets rådgivning	2
2.2. Analyse af kystvandenes væsentligste udfordringer	3
2.3. Analyser og forsøgsprojekter	3
2.3.1. "Go' Løsning"	3
2.3.2. Ren Norsminde Fjord	4
2.3.3. Analyse af Alrø-dæmningen	5
3. Organisering og samarbejdet med den lokale trepart	5
3.1. Kystvandrådets sammensætning	6
3.2. Arbejdsgrupper	6
3.3. Styregruppe og sekretariat	6
3.4. Samarbejdet mellem Kystvandråd og den lokale trepart	7
4. Procesplan	8
4.1. Tidsplan	8
4.2. Milepæle	9
4.3. Møder	9
5. Økonomi	9

1. Indledning

Nærværende notat indeholder en plan for opgaveudførelsen for et Kystvandråd for Horsens Fjord Hovedvandopland.

Notatet er primært udarbejdet i samarbejde mellem de tre kommuner, som har den største del af arealet i Hovedvandoplandet for Horsens Fjord: Horsens Kommune, Odder Kommune og Hedensted Kommune. Dertil har der været et samarbejde med de lokale repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening samt Landbrug og Fødevarer.

De tre øvrige kommuner i Hovedvandoplandet – Aarhus, Skanderborg og Vejle - har haft ansøgningen til kommentering. Skanderborg og Aarhus Kommuner bakker op om ansøgningen.

Vejle Kommune har ingen kommentarer til ansøgningen, idet kommunen ikke kommer til at deltage i Kystvandråd for Horsens Fjord og er passivt medlem af den lokale trepart for Horsens Fjord.

Notatet bygger bl.a. på kommissoriet for Kystvandrådet, som er blevet godkendt af kommunalbestyrelser og relevante udvalg i Odder, Hedensted og Horsens kommuner i februar 2025.

Beskrivelsen i nærværende notat flugter endvidere med Kommissoriet for den lokale trepart for Horsens Fjord, som er vedlagt som bilag til ansøgningen.

2. Kystvandrådets opgaver

Kystvandrådet skal understøtte en bred inddragelse af lokale aktører, som kan rådgive den lokale trepart om omlægningsplanen samt implementeringen heraf.

I de følgende afsnit beskrives Kystvandrådets opgaver mere udførligt, herunder hvad Kystvandrådet kan rådgive om, hvordan analysen af kystvandets udfordringer forventes gennemført samt hvordan Kystvandrådet forventes at arbejde med analyser og forsøgsprojekter.

2.1. Om Kystvandrådets rådgivning

Kystvandrådet kan rådgive bredt om både omlægningsplanen og implementeringen her, fx kriterier til arealudvælgelse eller borger- og lodsejerinddragelsen. Derudover kan Kystvandrådet rådgive om andre virkemidler til at forbedre vandkvaliteten, som fx stenrev eller ålegræs, eller om hvordan der kan tænkes andre hensyn ind i konkrete projekter, fx friluftsimteresser.

Kystvandrådet kan også pege på og understøtte gennemførelsen af større helhedsprojekter, som kan gennemføres med brug af midler fra aftale om akutpakke til forbedring af vandmiljøet fra 8. maj 2024, jf. Vejledning til kystvandrådsarbejdet 2025-2027.

Et væsentligt element i det politisk vedtagne Kommissorium for Kystvandrådet er, at Kystvandrådet ikke bliver forsinkende i forhold til udtagningsindsatsen og arbejdet med omlægningsplanen.

I 2025 vil Kystvandrådets primære opgave være at rådgive i forhold til omlægningsplanens indhold. Derudover kan Kystvandrådet rådgive i forhold til de projektrealiseringer og omlægning af landbrugsjord, som påbegyndes i 2025.

Der kan også sættes gang i analyser i 2025, så længe disse ikke har en påvirkning på udarbejdelsen af omlægningsplanen. Dvs. analyser som ikke er relateret til kvælstof, eller analyser som har fokus på at sætte turbo på realiseringen af omlægningsplanen.

På den længere bane er der mulighed for, at den lokale trepart kan bestille nye analyser eller forsøgsprojekter gennem Kystvandrådet. I praksis vil det formentlig betyde, at Kystvandrådet anmoder den lokale trepart om at sætte analyser eller forsøgsprojekter i gang, som den lokale trepart herefter kan tage stilling til.

Kommunerne vælger selv, om de vil have analyser inden for egen geografi.

Der er med denne ansøgning beskrevet flere analyser og forsøgsprojekter, som forventes igangsat, jf. afsnit 2.2.

Der lægges op til, at Kystvandrådet ikke udarbejder forslag til indsatsprogram med prioriterede virkemidler, jf. Vejledning til kystvandrådsarbejdet 2025-2027. Et sådant forslag vil kræve større dataanalyser allerede fra 2025, som ikke vurderes hensigtsmæssigt grundet den i forvejen korte tidsfrist med omlægningsplanen.

2.2 Analyse af kystvandenens væsentligste udfordringer

I 2025 vil opstartes en analyse af Kystvandets væsentligste udfordringer. Følgende kilder forventes at blive inddraget:

- Analyser af oplandet, herunder fx data om kvælstof og retention, lavbundsarealer samt øvrige hensyn som natur, mulighed for skov, drikkevand osv.
- Ekspertviden fra medlemmer af Kystvandrådet, herunder fra Aarhus Universitet og Syddansk Universitet, som begge inviteres med i Kystvandrådets arbejde. Derudover eventuelt øvrige eksperter.
- Resultater fra allerede igangsatte analyser, jf. afsnit 2.3.

Analysen af kystvandenens væsentligste udfordringer sendes til SGAV senest 1. juni 2026. Analysen kan også pege videre frem mod nye analyser eller forsøgsprojekter, som det vil være relevant at sætte i gang i 2026-2027.

2.3. Analyser og forsøgsprojekter

Fra 2026 har den lokale trepart mulighed for at bestille analyser eller igangsætte forsøgsprojekter igennem Kystvandrådet.

Det forventes, at følgende tre analyser/projekter igangsættes i perioden. Analyserne er endnu ikke endeligt fastlagte.

2.3.1. "Go' Løsning"

Projektet om Go' Løsning er udfoldet i bilag. Projektet er bl.a. foreslået af Østjysk Landboforening og udviklet i et samarbejde med Hedensted Kommune.

I forbindelse med implementeringen af vandområdeplanernes indsatskrav for kvælstof og i henhold til den nye udtagning relateret til Grøn Trepert og omlægningsplaner er der behov for at udvikle en helhedsplanlægningsmodel for kvælstofvirkemidler. Modellen skal tage højde for samspillet mellem virkemidler og sikre en hensigtsmæssig placering.

I dag er der alene afsat midler til projektering af enkelte projekter, mens der i høj grad er behov for at finde optimale løsninger – særligt i områder med høje indsatskrav. Samtidig er der behov for en model for samskabelse i dialog med lodsejere i mindre deloplande.

Med projektet "God Løsning" arbejdes der for at udnytte geografiens lave retention for at skabe det bedste udgangspunkt for en renere Horsens Fjord.

Der planlægges en kortlægning af potentialerne for etablering af drænvirkemidler i oplandet til Bygholm Å, der afvander til Indre Horsens Fjord. Potentialekortlægningen skal understøtte den prioriteringsrækkefølge, som Hedensted Kommune iværksætter for at sikre realisering af omlægningsplanen. Kortlægningen vil vise mulighederne for at etablere drænvirkemidler baseret på varierende grad af naturlig hydrologi samt virkemidlernes størrelse. Projekternes realiserbarhed og effekter kvantificeres og vil udgøre et forbedret grundlag for prioritering og realisering. Projektet foregår i Hedensted Kommune.

2.3.2. Ren Norsminde Fjord

Projektet "Ren Norsminde Fjord" igangsættes i 2025, og omhandler analyse af de øvrige faktorer end kvælstof, der af betydning for at opnå målopfyldelse i fjorden. Projektet er nærmere beskrevet i vedlagte bilag.

Området omkring Norsminde Fjord rummer flere interesser bl.a. landbrug, turisme og natur. I mange år har der været fokus på reduktion af kvælstof fra oplandet, og oplandet har dannet grundlag for mange pilotprojekter gennem tiden, herunder AGWA plan og udvikling af drænvirkemidler (minivådområder).

Det står klart, at flere faktorer er afgørende for et rigere plante- og dyreliv, og for at fjorden kan opnå god økologisk tilstand jf. Vandområdeplaner og EU's Vandrammedirektiv. Der er således behov for en bedre forståelse af andre faktoreres betydning for fjordens tilstand end kvælstof, med henblik på et bredere og bedre grundlag for at opnå en Ren Norsminde Fjord.

Projektet udføres i samarbejde med Aarhus Kommune med opbakning fra Landboforeningen Odder-Skanderborg. Havsamarbejdet Østjylland forventes inddraget som faglig sparringspartner i de vandbaserede indsatser. Andre lokale interessenter vil blive inddraget i arbejdet efter behov og ønsker.

Der forventes at blive igangsat flere aktiviteter og analyser under arbejds pakken: "Ren Norsminde Fjord" (de er uddybet i bilag):

Analyser af de væsentligste udfordringer for at opnå målopfyldelse

- **Temadag sommer 2025:** I samarbejde med Aarhus Kommune og Landboforeningen Odder-Skanderborg m.fl. ønskes afholdt en temadag i sommeren 2025. Temadagen skal formidle eksisterende viden om fjorden, samt åbne op for nye perspektiver for at opnå målopfyldelse, samt give engagement og afsæt til et fælles projekt "Ren Norsminde Fjord – Helhedsplan for fjord og opland". Temadagen vil være offentlig.
- **Overvågning af Epifytter (trådalger):** I samarbejde med SDU ønskes igangsat en overvågning af Epifytter, som indikator på næringsstofbelastningen, og et supplement til klorofyl-indikatoren i vurderingen af fjordens tilstand. Hypotesen er, at en af årsagerne til manglende vegetationsudbredelse skyldes epifytbegroning af vegetationen, som hæmmer bundplanternes vækst.
- **Analyse af fosfor-transport i oplandet:** Det er kendt, at Norsminde Fjord er belastet dels af en fosfor-påvirkning fra afstrømninger i oplandet og dels af en fosforaflejring på bunden af fjorden. Derfor ønskes udført en analyse af fosfor-transportveje oplandet.
- **Norsminde-modellen: Pilotforsøg med opdeling af fosfor-indsats i oplandet:** På baggrund af fosfor-analysen ovenfor, går modellen ud på at beskrive, hvordan en fosfor-indsats i oplandet til fjorden kan planlægges, så det lokale ejerskab til indsatsen på de enkelte jorden øges. Modellen går som noget nyt ud på at fordele indsatsbehøvet ud på mindre deloplande i oplandet til fjorden, for derved at lette arbejdet med at finde

fælles løsninger i mindre oplandsgrupper. Modellen forventes at kunne blive skaleret ud til andre dele af landet efterfølgende.

- **Analyse af dækningsgrad af bundplanter i fjorden:** Ved vurdering af "god økologisk tilstand" vurderes udbredelse af vandplanter til en dybdegrænse på 4 meter, men da Norsminde fjord er lavvandet, vil parameteren ikke give et retvisende billede. I samarbejde med DHI ønskes udført en analyse af fjordens vegetationsdækningsgrad, samt klassifikation af ålegræs vs. makroalger på basis af satalit-data og høj-opløselige luftfoto. Resultatet vil supplere NOVANA-programmets data.
- **Modellering af betydning af slusedrift:** Med inspiration fra Ringkøbing Fjord opstilles en model for vandudskiftningen i fjorden som udtryk for betydning af slusedriften. Modellen kvalificeres med feltnålinger. På baggrund af modellerede scenarieberegninger vurderes variationen i saltholdigheden, idet svingninger i saltholdighed kan stresse dyr og planter i fjorden. Én blandt flere hypoteser for den lave dækningsgrad af bundplanter er den variende saltholdighed

2.3.3. Analyse af Alrø-dæmningen

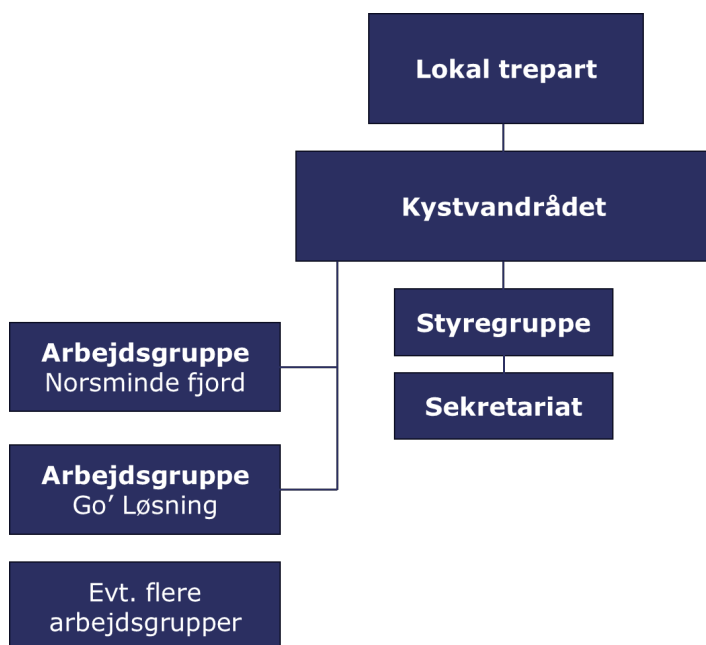
Alrø er forbundet med fastlandet via en vejdamning. Alrø-dæmningen udgør i dag en barriere i forhold til vandgennemstrømningen ind og ud af Kattegat i området nord for Alrø i Horsens Fjord, hvor særligt Lerdrup Bugt og Amstrup Red har meget lav vandudskiftning. Effekten af bedre vandgennemstrømning ved fx at etablere en rør-gennemgang ønskes analyseret med hensyn til vandkvalitet og økologisk tilstand, herunder hvor stor gennemgangen bør være for at opnå positiv effekt. Analysen, som er uddybet i bilag, forventes udført af DHI baseret på deres økosystemmodeller udviklet for Miljøstyrelsen til 3.generations vandområdeplaner.

Resultatet vil kunne bidrage til større generel forståelse af faktorer af betydning for målopfyldelse i områder med dæmninger/veje, som bremser det naturlige vandflow og dynamik i kystområder.

3. Organisering og samarbejdet med den lokale trepart

Den overordnede organisering omkring Kystvandrådet fremgår af Figur 1 nedenfor.

Figur 1. Organisering af Kystvandrådet

I det følgende uddybes de forskellige elementer fra organisationsdiagrammet.

3.1. Kystvandrådets sammensætning

Kystvandrådet kan bestå af op til 20 medlemmer. Der lægges vægt på, at der er en ligelig repræsentation af hhv. erhvervsinteresser og natur- og friluftinteresser.

Der lægges op til at invitere følgende organisationer ind som deltagere:

- Erhvervsinteresser
 - Østjysk landboforening
 - Landboforeningen Odder-Skanderborg
 - DANVA
 - Bæredygtigt Landbrug
 - Dansk Skovforening
- Natur- og friluftinteresser
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Dansk Ornitologisk Forening
 - Danmarks Sportsfiskerforbund
 - Danmarks Jægerforbund
 - Friluftsrådet

Derudover vil der indgå faglige vidensinstitutioner og vidensparter i arbejdet:

- Aarhus Universitet
- Syddansk Universitet
- SEGES
- Naturpark Svanegrund

På møderne vil desuden sidde repræsentanter fra kommunerne. Naturstyrelsen inviteres også til at deltage.

Der er mulighed for løbende udskiftninger i Kystvandrådet, hvis dette viser sig relevant. Det er op til Kystvandrådet at vurdere, om der skal udpeges flere medlemmer, enten ad hoc eller fast, fx Dansk Akvakultur, Levedygtigt Landbrug, Frie Bønder eller øvrige.

Der er endnu ikke rakt ud til alle organisationer. Der tages kontakt til foreningerne, så snart der forelægges et tilsagn fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning.

3.2 Arbejdsgrupper

Der vil løbende være mulighed for at nedsætte arbejdsgrupper under Kystvandrådet.

Der planlægges at være en arbejdsgruppe om Norsminde Fjord. Denne vil have et sekretariat placeret i Odder Kommune og med et tæt samarbejde med Aarhus kommune. Arbejdsgruppen vil bl.a. have fokus på at gennemføre analyser og forsøgsprojekter vedr. "Ren Norsminde Fjord" (jf. beskrivelsen under "Forsøgsprojekter og analyser").

Ligeledes planlægges at være en arbejdsgruppe om Go' Løsning. Denne vil have et sekretariat placeret i Hedensted Kommune.

Der er uafklaret, hvordan arbejdet om Alrø-dæmningen organiseres, men der forventes at være en arbejdsgruppe med deltagelse fra både Odder og Horsens Kommune.

3.3 Styregruppe og sekretariat

Der nedsættes en styregruppe til Kystvandrådet.

Følgende vil indgå i Styregruppen

- Repræsentant fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning
- Repræsentant fra Ministeriet for Grøn Trepert
- Repræsentant fra KL
- Administrativ repræsentant fra Horsens Kommune
- Administrativ repræsentant fra Odder Kommune
- Administrativ repræsentant fra Hedensted Kommune

Kystvandrådet og styregruppen betjenes af et sekretariat i Horsens Kommune. Det vil være samme sekretariat som betjener den lokale trepart. Dette skal understøtte et godt samarbejde mellem Kystvandrådet og den lokale trepart.

3.4. Samarbejdet mellem Kystvandråd og den lokale trepart

Kystvandrådet har en rådgivende funktion i forhold til den lokale trepart. Arbejdet i den lokale trepart vil blive tilrettelagt på en måde, så Kystvandrådets rådgivning bliver taget med i arbejdet.

Den lokale trepart forventes at holde et månedligt møde i 2025. Fra 2026 mødes den lokale trepart formentlig sjældnere. Se også Kommissorium for Lokal Trepert for Horsens Fjord, som er vedlagt som bilag.

Det er det samme sekretariat, der betjener Kystvandrådet og den lokale trepart. Dette giver gode muligheder for at sikre, at rådgivningen fra Kystvandrådet kommer på dagsordenen i den lokale trepart.

Mere konkret vil samarbejdet mellem Kystvandrådet og den lokale trepart foregå således:

- **Den lokale trepart fremsender materiale til Kystvandrådet:** Den lokale trepart kan løbende vælge at sende materiale til kommentering hos Kystvandrådet. Det kan fx være i forhold til, hvordan den lokale trepart arbejder med omlægningsplanen eller implementeringen heraf. Et emne kunne fx være de kriterier, som danner udgangspunkt for arealudpegningerne i omlægningsplanen.
- **Kystvandrådet tager selvstændigt emner op:** Kystvandrådet kan også selvstændigt tage emner op, så længe dette flugter med kommissoriet. Det kan fx være emner relateret til, hvordan omlægningsplanen bedst implementeres, borgerinddragelse mv. Herefter vil rådgivningen fra Kystvandrådet blive forelagt den lokale trepart.
- **Analyser:** Som tidligere beskrevet kan den lokale trepart bestille analyser/forsøgsprojekter igennem Kystvandrådet. I praksis vil det formentlig betyde, at Kystvandrådet foreslår nye analyser og forsøgsprojekter til den lokale trepart, som treparten herefter kan beslutte at sætte i gang (eller ansøge om hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning).
- **Afrapportering:** Afrapporteringerne i 2025 og 2026 vedr. Kystvandrådet samt den endelige evaluering i 2027 vil forventeligt blive fremlagt for den lokale trepart, ligeosom de fremlægges for Kystvandrådet.
- **Mødeaktivitet:** Det kan blive relevant med møder på tværs mellem repræsentanter fra den lokale trepart og repræsentanter fra Kystvandrådet. Ligeledes kan det være relevant, at repræsentanter fra den lokale trepart deltager på møder i Kystvandrådet, eller omvendt. Dette vil løbende blive vurderet.

3.5. Samarbejdet mellem kommunerne

Hovedvandoplandet til den lokale trepart består af seks kommuner: Odder, Hedensted, Horsens, Aarhus, Skanderborg og Vejle.

Der er dog stor forskel på de enkelte kommunernes andel af oplandene, jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1. Arealfordeling på kommuneniveau af oplandet i Hovedvandoplandet for Horsens Fjord, opgjort i hektar.

Aarhus	Odder	Horsens	Hedensted	Vejle	Skanderborg
2.000	22.000	29.000	24.000	1.000	1.000

*Størrelsen for kystvandet 'Århus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav' er kun angivet for den del, der hører under Hovedvandoplandet for Horsens Fjord.

Note: Tallene er afrundet til nærmeste 1000.

Kilde: Egen GIS-analyse

På den baggrund giver Kommissoriet for den lokale trepart for Horsens Fjord mulighed for, at de tre kommuner med lavest andel – Aarhus, Vejle og Skanderborg – ikke stiller med repræsentanter i den lokale trepart. Vejle har valgt ikke at stille med en repræsentant, mens både Aarhus og Skanderborg stiller med to repræsentanter hver.

I det løbende arbejde forventes det, at Odder, Hedensted og Horsens Kommuner kommer til at drive den største del af arbejdet i både den lokale trepart og Kystvandrådet. Dog er der den væsentlige undtagelse, at Aarhus Kommunes andel er væsentlig for Norsminde Fjord. Aarhus Kommune vil derfor spille en vigtig rolle i arbejdsgruppen om Norsminde Fjord.

3.6 Hjemmeside

Der oprettes en hjemmeside til Kystvandrådet på Horsens Kommunes hjemmeside. Her vil der bl.a. være de påkrævede oplysninger, jf. Bekendtgørelse om oprettelse og administration af samt tilskud til kystvandråd:

- Oplysning om at et kystvandråd er oprettet.
- Hvilke medlemmer kystvandrådet består af.
- Hvilke lokale treparter kystvandrådet rådgiver.
- Hvilken kommunalbestyrelse, der er den sekretariatsansvarlige kommunalbestyrelse for kystvandrådet.
- Hvilke bidragende kommunalbestyrelser, der bidrager til kystvandrådet og den sekretariatsansvarlige kommunalbestyrelse.

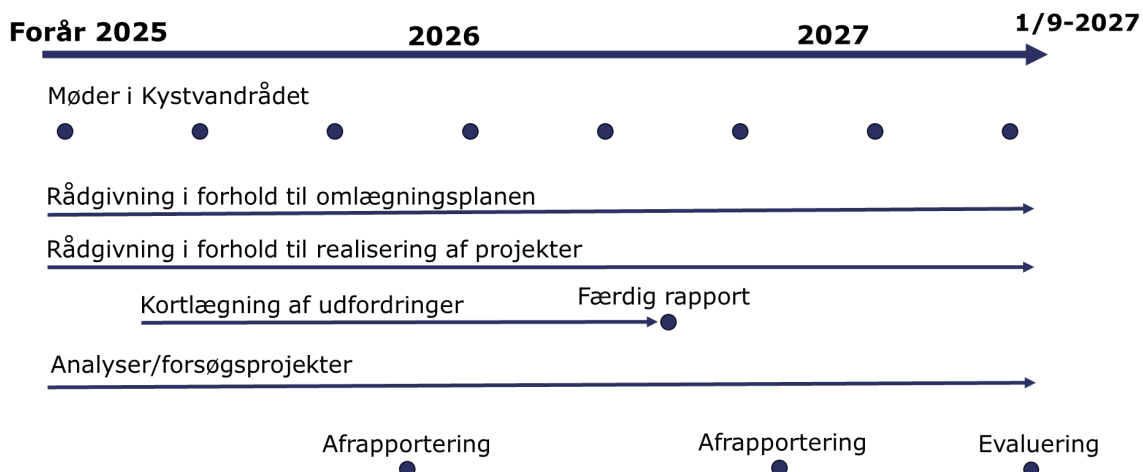
4. Procesplan

Dette afsnit beskriver den planlagte proces for arbejdet i Kystvandrådet, herunder tidsplan, milepæle og møder.

4.1. Tidsplan

I figur 2 nedenfor skitseres en tidsplan for arbejdet i Kystvandrådet.

Figur 2. Tidsplan for Kystvandrådets arbejde

Kystvandrådet skal fra start udøve rådgivning til den lokale trepart i forhold til omlægningsplanen og realisering af de konkrete projekter.

Derudover igangsættes en kortlægning af udfordringer, som skal være færdig til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø senest 1. juni 2026.

En del af kortlægningen består af de analyser og forsøgsprojekter, som igangsættes løbende i 2025-2027.

Derudover skal der udarbejdes afrapporteringer af Kystvandrådets arbejde med udgangen af hhv. 2025 og 2026 samt en afsluttende evaluering. Kystvandrådet vil blive inddraget i, hvad der indgår i de årlige afrapporteringer samt den afsluttende evaluering.

4.2. Milepæle

Der vil være følgende milepæle for Kystvandrådet, jf. også figur 2.

- Før sommerferien 2025: Første møde i Kystvandrådet er afholdt.
- December 2025: Afrapportering indsendt til SGAV
- 1. juni 2026: Kortlægning af udfordringer indsendt
- December 2026: Afrapportering indsendt til SGAV
- 1. september 2027: Endelig evaluering indsendt til SGAV

Derudover vil udpeges milepæle i forbindelse med igangsættelse af analyser og forsøgsprojekter.

4.3. Møder

Kystvandrådet mødes efter behov, som udgangspunkt 3 gange årligt. Horsens Kommune leder møderne i Kystvandrådet.

5. Økonomi

Budgettet er udarbejdet med udgangspunkt i "Bekendtgørelse om oprettelse og administration af samt tilskud til kystvandråd".

Hvordan arbejdet i Kystvandrådet kommer til at foregå, afhænger i høj grad af Kystvandrådets egne ønsker til fx mødeaktivitet, analyser/forsøgsprojekter mv. Regnskabet kan således vise sig at afvige fra budgettet.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har oplyst, at det er muligt at benytte bevillingerne i hele tilsagnsperioden og ikke kun i det indeværende år.

Hvis SGAV vil udbetale nogle af de ansøgte midler, som lige nu er placeret i 2026 og 2027, i 2025, for at få det til at gå op, er partnerskabet mellem Danmarks Naturfredningsforening, Landbrug & Fødevarer samt kommunerne åben for det.

Udover nedenstående vil der forventeligt blive søgt om midler til at gennemføre forsøgsprojekter.

Tabel 2. Budget for Kystvandrådet

	2025	2026	2027
Etablering af Kystvandråd, herunder række ud til medlemmer	50.000	0	0
Sekretariatsbetjening af Kystvandrådet	100.000	100.000	60.000
Udarbejdelse af afrapporteringer og evaluering	100.000	100.000	150.000
Udgifter til arbejdet i de øvrige deltagende kommuner (mødedeltagelse)	50.000	50.000	35.000
Udgifter til afholdelse af møder	10.000	10.000	10.000
Udarbejdelse af rapport om væsentligste udfordringer	120.000	100.000	-
Go' Løsning	1.100.000	750.000	500.000
Ren Norsminde Fjord	1.125.000	1.190.000	255.000
Analyse af hul i dæmningen ved Alrø	-	440.000	-
Revisor	10.000	10.000	10.000
I alt	2.665.000	2.750.000	1.020.000

Til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Teknik & Miljø
Rådhusgade 3
8300 Odder

Bilag til ansøgning om Kystvandråd: Ren Norsminde Fjord – helhedsplan for fjord og opland, samt analyse vedr. Alrø-dæmning

Norsminde Fjord – Helhedsplan for fjord og opland

Motivation

Norsminde Fjord - området har et særligt fokus i Odder Kommune. Området rummer flere interesser bl.a. landbrug, turisme og natur. I mange år har der været fokus på reduktion af kvælstof fra oplandet, og oplandet har dannet grundlag for mange pilotprojekter gennem tiden, herunder AGWA plan og udvikling af drænvirkemidler (minivådområder).

Det står klart, at flere faktorer er afgørende for et rigere plante- og dyreliv, og for at fjorden kan opnå god økologisk tilstand jf. Vandområdeplaner og EU's Vandrammedirektiv. Der er derfor behov for en bedre forståelse af andre faktorerers betydning for fjordens tilstand end kvælstof, for at få et bredere og bedre grundlag for at opnå en Ren Norsminde Fjord.

Tilstanden i Norsminde Fjord er i dag moderat tilstand for mikroalger (klorofyl) og bunddyr, mens der stor set ingen undervandsplanter er. Her er tilstanden officielt ukendt jf. nyeste udkast til vandområdeplaner, selvom Miljøstyrelsen har lavet undersøgelser dernede i mange år. Det er vigtigt for fjordens tilstand, at der er et udbredt vegetationsdække.

Fjorden udgør en del af N2000 område nr. 59, samt Fuglebeskyttelsesområde F30 "Kysing Fjord", hvor målet om opnåelse af gunstig bevaringsstatus for arter og levesteder ikke er opnået.

Projektet udføres i samarbejde med Århus Kommune med opbakning fra Landboforeningen Odder-Skanderborg. Havsamarbejdet Østjylland forventes inddraget som faglig sparringspartner i de vandbaserede indsatser. Andre lokale interessenter vil blive inddraget i arbejdet efter behov og ønsker.

Ansøgning

Analyser – projekter:

Temadag sommer 2025

Temadagen skal formidle eksisterende viden om fjorden fra mange års analyser i fjorden og i oplandet, herunder fx undersøgelse i forbindelse med udvikling af drænvirkemidler såsom: "minivådområder og integrerede randzone. Temadagen skal åbne op for nye perspektiver, og give engagement og afsæt til et fælles projekt "Ren Norsminde Fjord – Helhedsplan for fjord og opland".

Temadagen vil være offentlig

28-03-2025
Sags Id. S2025-1502

Sagsbeh.
Lene Andersen
Tlf.
lene.andersen@odder.dk

Dok id. D2025-30717

Side 1/4

Budget: Forberedelse og gennemførelse af temadag udføres af Odder og Århus Kommune, Landboforeningen Odder- Skanderborg, SEGES, Århus Universitet mv. med professionel hjælp fra konsulent (mødemediator/faciliator).

2025: 160.000 kr.

80.000 kr. (konsulent) + 80.000 kr. (intern, projektledelse)

Overvågning af Epifytter (trådalger) sommer 2025-2027

I samarbejde med SDU igangsættes en overvågning af Epifytter hen over 3 somre, som indikator på næringsstofbelastningen, og for at forstå baggrunden for den manglende vegetationsudbredelse. Fjorden er meget lavvandet, og har potentiale for vegetationsdække. Det er hypotesen, at en af årsagerne til manglende vegetationsudbredelse skyldes epifytbegroning af vegetationen, som hæmmer bundplanternes vækst.

Budget: Feltarbejde forventes delvis udført af lokale frivillige under vejledning af SEGES. Planlægning, analyse og afrapportering udføres af SDU.

2025: 280.000 kr.

250.000 kr. (konsulent: feltarbejde + analyser) + 30.000 kr. (intern: projektledelse)

2026: 230.000 kr.

200.000 kr. (konsulent: feltarbejde + analyser) + 30.000 kr. (intern: projektledelse)

2027: 230.000 kr.

200.000 kr. (konsulent: feltarbejde + analyser) + 30.000 kr. (intern: projektledelse)

Analyse af fosfor-transport i oplandet 2025-26

Det er kendt, at Norsminde Fjord er belastet med fosfor. Dels af en fosfor-påvirkning fra afstrømninger i oplandet, og dels af en fosfor-aflejring på bunden af fjorden. Med henblik på igangsættelse af virkemidler på land for at reducere fosfor i afstrømninger herfra, udføres en analyse af fosfor-transportveje i oplandet.

Budget: Analysen forventes udført af Århus Universitet ultimo 2025 og afrapporteres i 2026.

2025: 120.000 kr.

100.000 kr. (konsulent: analyse) + 20.000 kr. (intern: projektledelse)

2026: 120.000 kr.

100.000 kr. (konsulent: analyse) + 20.000 kr. (intern: projektledelse)

Norsminde-modellen: Pilotforsøg med opdeling af fosfor-indsats i oplandet 2026-27

På baggrund af fosfor-analysen ovenfor, beskrives det, hvordan en fosfor-indsats i oplandet til fjorden kan planlægges, så det lokale ejerskab til indsatsen på de enkelte jorden øges. Konceptmodellen går som noget nyt ud på at fordele indsatsbehøvet ud på mindre deloplande i oplandet til fjorden, for derved at lette arbejdet med at finde fælles løsninger i mindre oplandsgrupper.

Modellen forventes at kunne blive skaleret ud til andre dele af landet efterfølgende. Opgaven forventes udføres i samarbejde med SEGES og Landbofore-

ningen Odder- Skanderborg

2026: 275.000 kr.

200.000 (konsulent: facilitering) + 75.000 kr (intern: projektledelse/facilitering)

2027: 25.000 kr.

25.000 kr. (intern: projektledelse/facilitering)

Analyse af dækningsgrad af bundplanter i fjorden 2025-26

Norsminde Fjord er lavvandet med en middel vanddybde på ca. 0,6 meter og en maksimal dybde på ca. 2 meter. Ved vurdering af "god økologisk tilstand" jf. statens vandområdeplaner vurderes udbredelse af vandplanter til en dybdegrænse på 4 meter, og således vil parameteren ikke give et retvisende billede af dækningsgraden af bundplanter i Norsminde Fjord.

I samarbejde med DHI udføres en analyse af fjordens vegetationsdækningsgrad, samt klassifikation af ålegræs vs makroalger på basis af satellit-data og høj-opløselige luftfoto. Dette arbejde vil supplere NOVANA-programmets data, hvor der kun indgår enkelt-målestationer, og således ikke et overblik over hele fjordens udbredelse af vandplaner.

Budget: Analyse og afrapportering forventes udført af DHI, og igangsættes ultimo 2025 med afrapportering primo 2026.

2025: 175.000 kr.

150.000 kr.(konsulent: analyser) + 25.000 kr. (intern: projektledelse)

2026: 75.000 kr.

50.000 kr. (konsulent: afrapportering) + 25.000 kr. (intern: projektledelse)

Modellering af betydningen af slusedrift 2025-26

For stor variation i saltholdighed kan stresse dyr og planter. Derfor ønskes undersøgt om det er muligt via bedre styring af slusen, at fastholde en mere stabil saltholdighed i fjorden. Én blandt flere hypoteser for den lave dækningsgrad af bundplanter er den variende saltholdighed.

Med inspiration fra Ringkøbing Fjord opstilles en model for vandudskiftningen i fjorden, som udtryk for betydning af slusedriften. Modellen kvalificeres med feltmålinger. På baggrund af den opstillede model kan der udarbejdes scenarieberegninger, hvor slusedriften justeres for at opnå en mere stabil saltholdighed.

Budget: Fjordmodel forventes udarbejdet af Marine Science & Consulting Aps efter koncept udviklet til Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord mv. Modellen er videnskabeligt publiceret.

Feltmålinger forventes udført af SEGES.

I 2025 opsættes modellen med eksisterende data (vandstande, vind, afstrømning mv.) og måleudstyr indkøbes.

I 2026 modelanalyser (baseline og scenarier) kvalificeret med feltmålinger. Afrapportering medio 2026.

2025: 390.000 kr.

350.000 kr. (konsulent: analyser) + 40.000 kr. (intern: projektledelse)

2026: 490.000 kr.

450.000 kr. (konsulent: analyser og feltarbejde) + 40.000 kr. (intern: projektledelse)

Samlet budget Ren Norsminde Fjord – Helhedsplan for fjord og opland:

2025: 1.125.000 kr.

2026: 1.190.000 kr..

2027: 255.000 kr.

I alt: 2.570.000 kr.

Hul i Alrø-dæmningen

Motivation

Alrø er forbundet med fastlandet via en vejdæmning. Alrø-dæmningen udgør i dag en barriere i forhold til vandgennemstrømningen ind og ud af Kattegat i området nord for Alrø i Horsens Fjord omkring dæmningen, hvor der især er meget lav vandudskiftning inde i Ledrup Bugt og Amstrup Red.

Resultatet vil kunne bidrage til større generel forståelse af faktorer af betydning for målopfyldelse i områder med dæmninger/veje, som bremser det naturlige vandflow og dynamik i kystområder.

Analyse af økologisk betydning af hul i Alrø-dæmningen (2026)

Effekten af bedre vandgennemstrømning ved fx at etablere en rørgennemgang i dæmningen ønskes analyseret med hensyn til vandkvalitet og økologisk tilstand, herunder hvor stor gennemgangen bør være for at opnå positiv effekt.

Budget: Analysen forventes udført og afrapporteret af DHI, baseret på deres økosystemmodeller udviklet for Miljøstyrelsen til 3.generations vandområdeplaner.

2026: 440.000 kr.

400.000 kr. (konsulent: analyse) + 40.000 (intern: projektledelse)

Bilag E

”Go Løsning” – Et prioriteringsprojekt til acceleration mod realisering

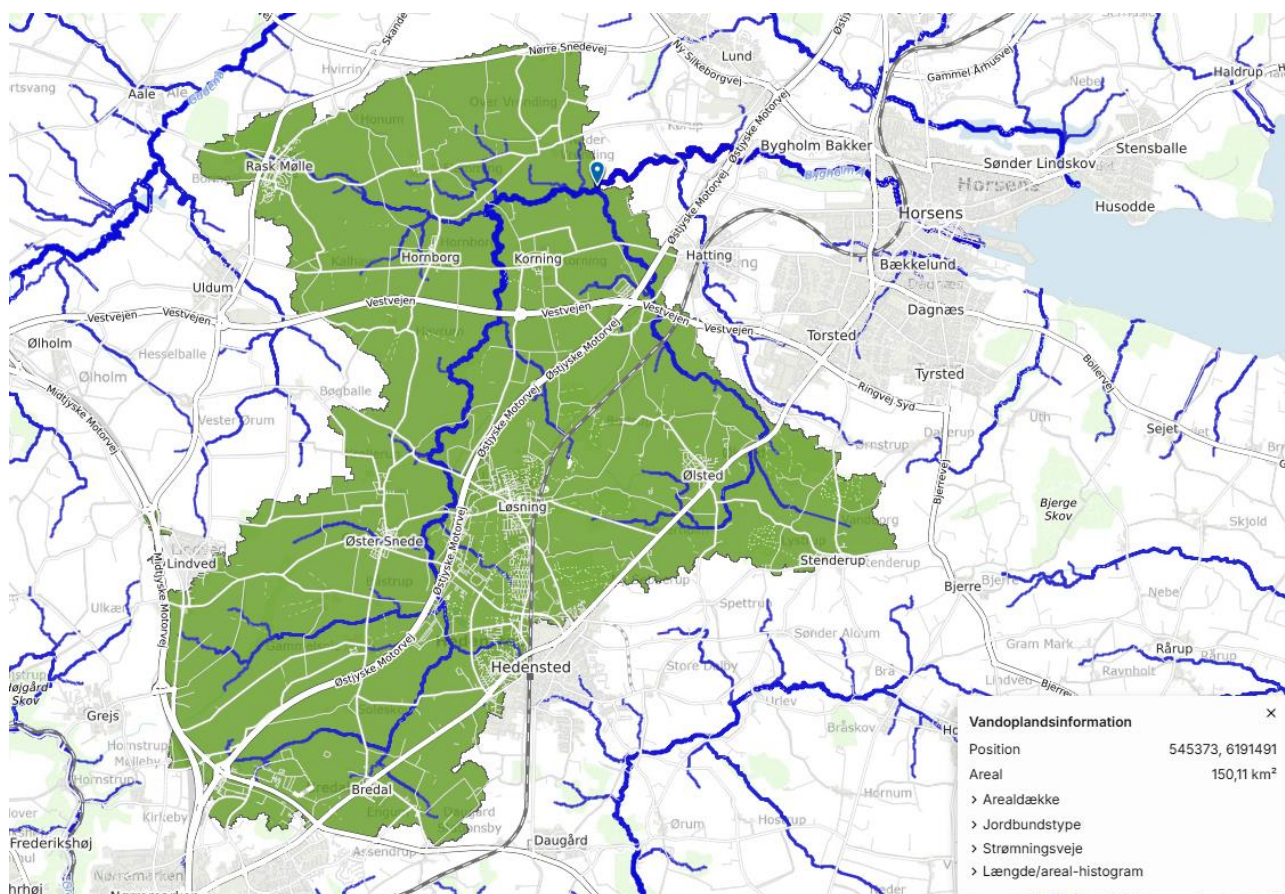
I denne arbejdsmappe planlægges en kortlægning af potentialerne for etablering af drænvirkemidler i oplandet til Bygholm Å, der afvander til Indre Horsens Fjord.

Potentialekortlægningen skal understøtte den prioriteringsrækkefølge, som Hedensted Kommune iværksætter for at sikre realisering af omlægningsplanen. Kortlægningen vil vise mulighederne for at etablere drænvirkemidler baseret på varierende grad af naturlig hydrologi samt virkemidlernes størrelse. Projekternes realiserbarhed og effekter kvantificeres og vil udgøre et forbedret grundlag for prioritering og realisering.

Analysen baseres dels på Hedensted Kommunes eksisterende kortlægning af vådområder og lavbundsprojekter, dels på SEGES Innovations eksisterende analyse af minivådområder. Der planlægges således ikke undersøgelser, som skal give nye data der udfordrer eksisterende kortmateriale som fx retentionskortet (fx loggere på vandløb).

Projektområdet, hvor der ønskes foretaget en detaljeret kortlægning af potentialerne, udgør 150 km² og svarer til cirka 30 % af oplandet til Indre Horsens Fjord.

Der ses kun på Hedensted Kommunes geografi.

Figur 1. Projektområdet i oplandet til Bygholm Å

I projektet udarbejder SEGES Innovation, i samarbejde med de lokale udtagningskonsulenter ved Velas, en metode til potentialekortlægning, der er egnet til det kuperede terræn i projektområdet. Der gennemføres indledningsvist en GIS-analyse af potentialerne i samarbejde mellem SEGES Innovation og udtagningskonsulenterne.

Efter den indledende GIS-analyse prioriteres potentialerne for virkemidler. For de prioriterede projekter foretages koteopmålinger af dræn og terræn, drænoplysninger indhentes, og der indledes dialog med lodsejerne om deres syn på projekterne, som en præ-projektopstart.

For større vådområde- og lavbundsprojekter fastlægger udtagningskonsulenterne drænoplandet samt mulighederne for at etablere naturlig hydrologi gennem drænomlægning og overrisling. For små vådområder og minivådområder udarbejder udtagningskonsulenterne desuden egentlige projektforslag, mod realisering.

Denne feltbaserede opgave udføres af de lokale udtagningskonsulenter ved Velas og vil kunne bidrage med et kvalificeret beslutningsgrundlag for, hvordan Hedensted Kommune skal prioritere ansøgninger om forundersøgelser til vådområde- og lavbundsprojekter, samt hvor indsatsen kan understøttes gennem etablering af minivådområder.

For at sikre hurtig fremdrift ansættes en delt projektleder mellem Hedensted Kommune og Velas. Projektlederen skal understøtte kommunen som projektejer i realiseringen – med henblik på, at flest mulige projekter kan gennemføres parallelt.

I kortlægningen prioriteres virkemidlernes størrelse og udformning, så der opnås så store og sammenhængende projekter som muligt. Der tilstræbes i videst muligt omfang en basering på genopretning af naturlig hydrologi, i følgende prioriterede rækkefølge:

a) **Store sammenhængende projekter** – fx i ådale og større lavbundsområder. Baseret på genopretning af naturlig hydrologi med mange synergieffekter. Kan realiseres gennem de nationale VKP- og KLA-ordninger.

b) **Mindre vådområdeprojekter** – fx i afgrænsede lavninger. Baseret på genopretning af naturlig hydrologi med flere synergieffekter. Kan realiseres gennem VKP- og KLA-ordninger.

c) **Konstruerede vådområder** – tilpasset landskab og omgivelser, fx på dyrkningsarealer. Baseret på overrisling med visse synergieffekter. Kan realiseres gennem kystvandrådenes forsøgsprojekter. Projekterne forventes at have samme høje arealbaserede effekt som minivådområder (Hoffmann et al., 2025).

d) **Minivådområder på dyrkningsarealer** – evt. med pumpe ved dybtliggende dræn. Baseret på etablering af bassin med dybe og lave zoner. Har færre synergieffekter, men den største arealbaserede effekt. Kan realiseres gennem den nationale minivådområdeordning.

Klimasikring og vandtilbageholdelse

Der opbygges desuden en simpel model for mulig vandtilbageholdelse i vådområde- og

lavbundsprojekterne med henblik på klimasikring. Der foretages scenarieberegninger for projektområderne i oplandet.

Sammenhæng med omlægningsplanen

Prioriteringsopgaven for realisering kører sideløbende med arealplanlægning og udarbejdelsen af omlægningsplanen i 2025 på baggrund af kendte projekter. Analysen har derved ikke indflydelse på omlægningsplanens fremdrift, men har til formål at sikre hurtig realisering af projekter.

Formålet er at kunne understøtte realisering allerede i 2025 og starten af 2026 og i det omfang omlægningsplanerne peger mod vejen til god økologisk tilstand. Prioriteringsprojektet skal sikre hurtig realisering af flest mulige indsatser.

Budget

		2025	2026	2027	I alt
SEGES Innovation	Udarbejdelse og instruktion af udtagningskonsulenterne i brug af screeningsværktøj samt model for vandtilbageholdelse	100.000	50.000		150.000
Udtagningskonsulenterne ved VELAS	GIS-baseret screening, feltregistreringer (koteopmålinger af dræn og terræn) lodsejerkontakt, udarbejdelse af projektforslag	500.000	200.000		700.000
Projektleder (Hedensted Kommune/VELAS)		500.000	500.000	500.000	1.500.000
		1.100.000	750.000	500.000	2.350.000

Litteraturliste

Hofmann CC, Iversen BV og Børgensen CD. 2025. Vedligeholdelse af minivådområder over tid. Rådgivningsnotat fra DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet. 8 sider. Leveret: 04.03.2025.

Bilag F.

Procesplan for den lokale trepart 2025

Juni

- Færdiggørelse af kriterier for den konkrete udpegning af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter (rettet mod teknikerniveau)
- Færdiggørelse af analyse vedr. potentialet for mindre vådområder.

August

- Færdiggørelse af synergi-analyser på den høje jord.

September

- Medio september: Færdiggørelse af udpegning i MARS af samtlige vådområde- og lavbundsprojekter, med udgangspunkt i kriterier for projektudpegning.
- Færdiggørelse af udpegning på den høje jord, så kvælstofmålet nås.
- Aftale med de lokale treparter for Aarhus og Odense om at færdiggøre udpegning inden for Kystvand 219.

Oktober

- Omlægningsplanen kvalitetssikres og færdiggøres.
- Omlægningsplanen godkendes af SGAV (oktober eller november)
- Projektark færdiggøres.

November

- Treparten godkender omlægningsplanen på mødet d. 7. november
- Der sendes evt. brev ud til de lodsejere, der har fået udpeget areal i omlægningsplanen (vi afventer melding fra ministeriet)

December

- Omlægningsplanen principgodkendes i alle seks Byråd.
- Omlægningsplanen offentliggøres.

Der tages forbehold for ændringer, fx hvis rammerne fra ministeriet ændres.